

שם הקורס: פרשנות רשב"ם

שם המרצה: ד"ר עדי בלכר

אופי הקורס: קורס מרוכז

מס' שעות: 1 ש"ש

שנה: תשע"ח

תיאור הקורס

במוקד הקורס תעמוד פרשנותו של רשב"ם למקרא, על מאפיינייה הייחודיים. במסגרת הקורס נכיר את רשב"ם על רקע סביבתו וזמנו ונראה כיצד אלו עיצבו מרכיבים מרכזיים בפרשנותו למקרא.

מטרות הקורס

1. התלמיד יכיר את עקרונות פרשנותו של רשב"ם המייחדים אותו בין פרשני דורו.
2. התלמיד יתודע לאתגרים הרוחניים שניצבו בפני רשב"ם ואשר משתקפים בפירושו למקרא.
3. התלמיד יעמוד על היחס שהתעצב כלפי פרשנותו של רשב"ם על ידי חכמי הדורות שבאו אחריו.

נושאי הקורס

ז.ס. זשיעור	נושא השיעור	ביבליוגרפיה
1	אופיו של פירוש רשב"ם	גרינברג, משה, "רשב"ם", פרשנות המקרא היהודית: פרקי מבוא, מוסד ביאליק, ירושלים תשמ"ג עמ' 77-79. מושקוביץ, יחיאל צבי, פרשנות המקרא לדורותיה, ירושלים תשנ"ח (1998) עמ' 52-63.
2-3	יחס רשב"ם לפירושו של רש"י.	יעקובס, יהונתן, "אינס דרך ארץ לפי חכמת בני אדם או כפי הפסוק": עקרונות פרשנות הפשט על פי רשב"ם", רש"י ובית מדרשו, (עורך: אי כהן), רמת גן וירושלים תשע"ג עמ' 65-82. כסלו, איתמר, "וואשר שם לבו לדבר יוצרינו": ההיגד המתודולוגי של רשב"ם בתחילת פירושו לספר ויקרא ותרומתו להבנת יחסו של רשב"ם לפירושו של רש"י", תרביץ עג (תשס"ד) עמ' 225-238.
4	הפולמוס שמעורר פירושו של רשב"ם	רבינוביץ, חיים ראובן, "הרשב"ם כפרשן המקרא", בית מקרא 21 (תשל"ו) עמ' 462-471.
5-6	התרומה הפרשנית להיבטים הספרותיים	טויטו, חזוניאל, "עוד על פרשנות פסיכולוגית ופולמוסית בפירושם של בעלי התוספות לתורה", סיני קמד (תשע"ב), עמ' ג-יט
7-8	גישתו של רשב"ם לחלק ההלכתי שבתורה	ספיר, יצחק, "דין עבד עברי נרצע כאמת מידה לדרכי פרשנות שונות", אורשת ב (תשע"א) עמ' 43-51.
9	מקורות ההשפעה על רשב"ם בכתובת פירושו לתורה.	יעקובס, יהונתן, "לבריור היקף היכרותו של רשב"ם עם מדרש לקח טוב", תא שמע: מחקרים במדעי היהדות לזכרו של ישראל מ' תא-

	שמע, (עורכים: א' ריינר, מ' אידל, מ' הלברטל, י' הקר, א' קנרפוגל, וא' ריינר), אלון שבות תשע"ב עמ' 475-499. כסלו, איתמר, "הפשטות המתחדשים בכל יום": פירושו הקצר של ראבי"ע לתורה כמקור לרשב"ם בפירושו לתורה", <u>תרביץ</u> עט (תשע"א) עמ' 475-499.	
10	יחסה של נחמה לייבוביץ לפרשנות רשב"ם	טויטו, אלעזר, "בין פשוטו של מקרא ל'רוח התורה' – יחסה של נחמה לייבוביץ לפירוש רשב"ם לתורה", <u>פרקי נחמה: ספר זכרון לנחמה לייבוביץ</u> , (עורכים: מ' ארנד, ר' בן-מאיר, ג"ח כהן), ירושלים תשס"א, עמ' 221-240.
11	התמודדות רשב"ם עם האתגרים הרוחניים של דורו בפרשנותו	טויטו, אלעזר, "למשמעות המושג 'תשובת המינים' בכתבי רבותינו הצרפתים", <u>סיני</u> צט, ג-ד (תשמ"ו) עמ' קמד-קמח. יפת, שרה, "פרק ארבעה עשר: האם הכיר רשב"ם את תרגום הוולגטה לשיר השירים והאם השתמש בו", בתוך: יפת, שרה, <u>דור זור ופרשניו: אסופת מחקרים בפרשנות המקרא</u> , מוסד ביאליק, ירושלים תשס"ח (2008) עמ' 294-310.
12 - 13	גישת רשב"ם לשירה המקראית	מאיר, אמירה, "סידור דברים קרוי שירה": פרשנותו של רשב"ם לשירת התורה", <u>בית מקרא</u> 42 (תשנ"ז) עמ' 34-44. הס, יאיר, "כפל לשון" כמידה פרשנית והמודעות לשירה כסוג ספרותי בפירושי רשב"ם", <u>בית מקרא</u> 47 (תשסב) 281-284.

דרכי הוראה-למידה

1. הרצאה ודיון.
2. קריאת מקורות וניתוחם.
3. שימוש במצגות

חובות הקורס

1. השתתפות פעילה, הכנת מטלות וקריאת החומר הביבליוגרפי
2. מבחן

מרכיבי הציון

מבחן – 100%

דרכי התקשרות למרצה

דוא"ל: le7adi@013.net.il